

GEORGES SIMENON

EL GOS GROC

TRADUCCIÓ DEL FRANCÈS
DE LLUÍS MARIA TODÓ

BARCELONA 2012

QUADERNS CREMA

TÍTOL ORIGINAL *Le chien jaune*

Publicat per
QUADERNS CREMA
Muntaner, 462 - 08006 Barcelona
Tel. 934 144 906 - Fax. 934 147 107
correu@quadernscrema.com
www.quadernscrema.com

LE CHIEN JAUNE © 1931
by Georges Simenon Limited, tots els drets reservats
«El gos groc» © 2012 by Georges Simenon Limited, tots els drets reservats
GEORGES SIMENON ® Simenon.tm, tots els drets reservats
MAIGRET ® Georges Simenon Limited, tots els drets reservats
© de la traducció, 2012 by Lluís Maria Todó Vila
© de la fotografia de la coberta, by Fons F. Català-Roca - Arxiu fotogràfic
de l'Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
© d'aquesta edició, 2012 by Quaderns Crema, S.A.U.

Drets exclusius d'edició en llengua catalana:
Quaderns Crema, S.A.U.

A la coberta, fotografia de F. Català-Roca (1966)

ISBN: 978-84-7727-536-7
DIPÒSIT LEGAL: B. 27 898-2012

AIGUADEVIDRE *Gràfica*
QUADERNS CREMA *Composició*
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i relligat*

PRIMERA EDICIÓ *novembre de 2012*

Sota les sancions establertes per les lleis,
queden rigorosament prohibides, sense l'autorització
per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o
parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic
o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió
a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta
edició mitjançant lloguer o préstec públics.

EL GOS SENSE AMO

Divendres 7 de novembre. Concarneau està desert. El rellotge lluminós del barri vell, que es veu per damunt de les muralles, marca les onze menys cinc.

La marea està alta i una tempesta del sud-oest fa entremetre les barques del port. El vent es fica pels carrers i de tant en tant es veuen trossos de paper voleiant arran de terra.

Al moll de l'Aiguillon no hi ha ni una llum. Tot està tancat. Tothom dorm. Només estan il·luminades les tres finestres de l'hotel de l'Amiral, a la cantonada que formen la plaça i el moll.

No hi ha finestrons, i a través dels vidres verdosos a penes s'endevinen unes siluetes. I el duaner de guàrdia, dins la garita, a menys de cent metres, sent enveja d'aquella gent que es ressaga al cafè.

Davant d'ell, a la dàrsena, hi ha una barca de cabotatge que aquella tarda ha vingut a arrecerar-se. Al port no hi ha ningú. Les polítges grinyolen i un floc mal carregat espeteja al vent. I se sent l'estrèpit continu de la ressaca, un clic al rellotge que està a punt de tocar les onze.

La porta de l'hotel de l'Amiral s'obre. Apareix un home que continua parlant un moment per l'escltxa a algú que s'ha quedat a dins. El vendaval l'atrapa, li agita els faldons de l'abric, li fa volar el barret de bolet, que l'home enxampa a temps i sosté sobre el cap mentre camina.

Ni que sigui de lluny, es nota que va una mica alegre, li trontollen les cames i va taral·lejant. El duaner el segueix amb la mirada, somriu quan a l'home se li acut encendre

un puro. S'inicia una lluita còmica entre el borratxo, el seu abric que el vent vol arrencar-li i el barret que s'escapa per la vorera. Se li apaguen deu mistos.

L'home del barret de bolet veu una entrada amb dos esglaons i s'hi arrecera, s'inclina. Una llum titil·la, molt breument. El fumador vacil·la, s'agafa al pom de la porta.

¿Potser no ha sentit el duaner un soroll que no és de la tempesta? No n'està segur. Primer riu de veure el noctàmbul que perd l'equilibri, fa unes passes enrere, tan doblegat que la postura resulta increïble.

Queda estirat al terra, al caire de la vorera, amb el cap dins del fang del regueró. El duaner es pica les costelles amb les mans per escalfar-se-les, observa amb mal humor el foc que l'irrita amb els seus espetecs.

Passa un minut, dos minuts. Fa un altra ullada al borratxo, que no s'ha mogut. En canvi, ha arribat no se sap d'on un gos, que l'està ensumant.

—No va ser fins aquell moment que vaig tenir la impressió que havia passat alguna cosa!—dirà el duaner durant la investigació.

Les anades i vingudes que van seguir aquesta escena són més difícils d'establir seguint un ordre cronològic rigorós. El duaner s'acosta a l'home estirat, una mica inquiet per la presència del gos, un animalot groc i esquerp. A vuit metres hi ha un fanal de gas. Primer, el funcionari no hi veu res d'estrany. Després es fixa que a l'abric del borratxo hi ha un forat i que del forat en surt un líquid espès.

Aleshores va corrents cap a l'hotel de l'Amiral. El cafè està quasi buit. A la caixa hi ha una cambrera repenjada. Prop d'una taula de marbre, dos homes reclinats s'acaben el puro, amb les cames estirades.

—Ràpid! Un crim. És que no sé...

El duaner es gira. El gos groc ha doblegat les potes i s'ha ajagut als peus de la cambrera.

A l'aire hi flota alguna cosa, un espant indeterminat.

—El seu amic, el que acaba de sortir...

Al cap d'uns moments hi ha tres persones inclinades sobre el cos, que no ha canviat de lloc. L'ajuntament, on es troba la policia, és a dues passes. El duaner s'estima més afanyar-se. S'hi precipita panteixant, després es penja a la campaneta d'un metge.

I va repetint, sense poder desprendre's d'aquella visió:

—Ha trontollat cap enrere com un borratxo i ha fet almenys tres passos així...

Cinc homes... sis... set... I les finestres es van obrint per tot arreu, els xiuxiuejos...

El metge, agenollat al fang, declara:

—Una bala disparada a boca de canó en ple ventre. S'ha d'operar d'urgència. Que algú truqui a l'hospital...

Tothom ha reconegut el ferit. Monsieur Mostaguen, el principal vinater de Concarneau, un bonàs que només té amics.

Els dos policies d'uniforme—n'hi ha un que no ha trobat la gorra—no saben ni per on començar la investigació.

Parla un home, monsieur Le Pommeret, que per l'aspecte i la veu es coneix immediatament que és un home important.

—Hem jugat una partida de cartes plegats al cafè de l'Amiral, amb Servières i el doctor Michoux... El metge ha sigut el primer a marxar, deu fer una mitja hora. Mostaguen, que té por de la seva dona, se n'ha anat cap a les onze...

Un incident tragicòmic. Tothom escolta monsieur Le

Pommeret. Ningú pensa en el ferit. I vet aquí que obre els ulls, s'incorpora, murmura amb veu astorada, tan suau, tan fina, que la cambrera esclata en una rialla nerviosa:

—¿Què passa?

Però el sacseja un espasme. Agita els llavis. Els músculs de la cara es contreen mentre el metge prepara la xeringa per punxar-lo.

El gos groc circula entre les cames. Algú se n'estranya.

—¿Coneixeu aquest animal?

—Jo no l'havia vist mai.

—Deu ser el gos d'algun barco.

En aquell ambient de drama, el gos té alguna cosa d'inquietant. ¿Potser el color, d'un groc brut? Té les potes llargues, està molt prim, i el cap, molt gros, recorda alhora el d'un mastí i el d'un bulldog alemany.

A cinc metres del grup, els policies interroguen el duaner, que és l'únic testimoni de l'esdeveniment.

La gent mira l'entrada amb els dos esglaons. És el llindar d'un gran casal que té els finestrons tancats. A la dreta de la porta, un cartell de notari anuncia la venda pública de l'edifici el 18 de novembre.

TAXACIÓ: 80 000 francs...

Un guàrdia municipal potineja molta estona el pany sense aconseguir forçar-lo i és el patró del garatge del costat qui el fa saltar amb l'ajuda d'un tornavis.

Arriba l'ambulància. Alcen monsieur Mostaguen fins a una llitera. Als curiosos no els queda més remei que contemplar la casa buida.

Fa un any que està deshabitada. Al passadís hi regna una pudor feixuga de pols i de tabac. Una llanterna de butxaca il·lumina, a les rajoles del terra, cendra de cigarret i restes

de fang que indiquen que algú s'ha estat una bona estona espiant darrere la porta.

Un home que només porta un abric sobre el pijama li diu a la seva dona:

—Anem, no hi ha res més a veure. Ja llegirem la resta demà al diari. Mira, hi ha monsieur Servières...

Servières és un home grassonet, amb una jaqueta color màstic que estava amb monsieur Le Pommeret a l'hotel de l'Amiral. És redactor de *Le Phare de Brest*, on cada diumenge publica, entre altres coses, una crònica humorística.

Està prenent notes, dóna indicacions, per no dir ordres, als dos policies.

Les portes que donen al passadís estan tancades amb clau. La del fons, que comunica amb el jardí, està oberta. El jardí està rodejat d'una paret que no fa ni un metre cinquanta d'alçada. A l'altra banda de la paret hi ha un carreó que dóna al moll de l'Aiguillon.

—L'assassí ha fugit per aquí!—anuncia Jean Servières.

L'endemà, Maigret posa ordre tan bé com pot a aquell resum dels esdeveniments. Fa un mes que està destinat a la Brigada Mòbil de Rennes, on hi havia alguns serveis que s'havien de reorganitzar. Havia rebut una trucada alarmada de l'alcalde de Concarneau.

I ha arribat a aquest poble en companyia de Leroy, un inspector amb qui encara no havia treballat mai.

La tempesta no havia cessat. Algunes borrasques feien rebentar sobre la ciutat uns nuvolots que queien en forma de pluja glaçada. Els barcos no sortien de port i es parlava d'un vapor en dificultats davant de les illes Glénan.

Naturalment, Maigret s'instal·là a l'hotel de l'Amiral, que és el millor de la ciutat. Eren les cinc de la tarda i acabava de

fer-se fosc quan entrà al cafè, una sala àmplia i bastant lúgubre, amb el terra gris sembrat de serradures, i amb taules de marbre, entristides encara més pels vidres verds de les finestres.

Hi havia unes quantes taules ocupades. Però a primer cop d'ull es distingia la dels assidus, els clients seriosos, la conversa dels quals tothom intentava sentir.

Precisament algú s'aixecà d'aquella taula, un home rodanxó de cara, d'ulls rodons i llavis somrients.

—¿El comissari Maigret? L'alcalde, bon amic meu, m'ha anunciat la seva arribada. He sentit a parlar molt de vostè... Permeti'm que em presenti: Jean Servières. Mmm... vostè és de París, ¿oi que sí? Jo també! Vaig ser durant molt de temps director de *La Vache Rouge*, a Montmartre. He col·laborat amb *Le Petit Parisien*, *l'Excelsior*, *La Dépêche*. He tingut una relació molt estreta amb un dels superiors de vostè, el gran Bertrand, que es va jubilar l'any passat per anar a plantar cols a Nièvre. I jo he fet com ell! Estic com qui diu retirat de la vida pública. Per distreure'm col·laboro amb *Le Phare de Brest*.

Feia saltirons, gesticulava.

—Vingui, vingui, que li presentaré els meus contertulians: l'últim reducte dels alegres nois de Concarneau... Aquest és Le Pommeret, faldiller impenitent, rendista d'ofici i vicecònsol de Dinamarca.

L'home que es va aixecar i allargà la mà anava vestit com un gentilhombre rural: pantalons de muntar de quadros, polaines cenyides, sense una mota de fang, pitrera de piqué blanc. Tenia un magnífic bigoti platejat, els cabells ben clenxinats, la pell clara amb taques vermelles a les galtes.

—Encantat, comissari.

I Jean Servières ja continuava:

—El doctor Michoux. Fill de l'exdiputat. En fi, metge

només sobre el paper, perquè no ha exercit mai. Ja veurà com acabarà venent-li un terreny. És propietari de les millors parcel·les de Concarneau, potser de Bretanya i tot.

Una mà freda. Un rostre prim com una navalla, amb el nas tort. Els cabells rojos i ja escassos, tot i que el metge no tenia ni trenta-cinc anys.

—¿Què vol prendre?

Durant aquella estona, l'inspector Leroy havia anat a informar-se a l'ajuntament i a la gendarmeria de policia.

L'ambient d'aquell cafè tenia alguna cosa de gris, de sordid, sense que es pogués precisar què era. Per una porta oberta s'entreveia el menjador on les cambres amb el vestit típic bretó paraven taula per al sopar.

La mirada de Maigret topà amb un gos groc, ajagut al peu de la caixa. Aixecà els ulls, va veure una faldilla negra, un davantal blanc, un rostre sense gràcia i en canvi tan atraient que durant la conversa no va poder deixar d'observar-lo.

A més, cada vegada que girava el cap, veia la mirada febril de la cambrera clavada en ell.

—Si no fos perquè aquest infeliç de Mostaguen, que seria un gran home si no fos pel terror que li té a la seva dona, ha estat a punt de deixar-hi la pell, jo hauria jurat que es tracta d'una broma de mal gust...

El que parlava era Jean Servières. Le Pommelet cridava familiarment:

—Emma!

I la cambrera s'acostava.

—¿Què volen prendre?

Sobre la taula hi havia gerres de cervesa buides.

—És l'hora de l'aperitiu—observà el periodista—. Dit

d'una altra manera, és l'hora del pernod. Posa'ns uns pernods, Emma. ¿Li sembla bé, comissari?

El doctor Michoux es mirava el botó del puny amb aire concentrat.

—¿Qui hauria pogut preveure que Mostaguen s'aturaria al lllindar per encendre el puro?—proseguia la veu sonora de Servières—. Ningú, ¿oi que no? Miri, Le Pommeret i jo vivim a l'altra punta de la ciutat! No passem mai per davant de la casa buida! En aquella hora només nosaltres tres circulàvem pel carrer. Mostaguen no és pas el tipus de persona que té enemics. És el que se'n diu un home de bona pasta. Un xicot que no té més ambició que rebre algun dia la Legió d'Honor...

—¿L'operació ha anat bé?

—Se'n sortirà. El més divertit és que la seva dona li ha muntat una escena a l'hospital, perquè està convençuda que es tracta d'una història d'amor. ¿S'ho imagina? Un pobre infeliç que no gosaria ni posar la mà sobre la seva secretària per por de les complicacions!

—Doble ració!—va dir Le Pommeret a la cambrera que servia aquella imitació d'absenta—. Porta gel, Emma...

Alguns clients van sortir, perquè era l'hora de sopar. Una ventada entrà per la porta oberta i va fer estremir les estovalles del menjador.

—Ja llegirà la peça que he escrit sobre el tema; em sembla que hi he considerat totes les hipòtesis. Només n'hi ha una de plausible: és que ens trobem en presència d'un boig. Per exemple, a nosaltres que coneixem tota la ciutat, no se'ns acut qui podria haver perdut la raó. Ens trobem aquí cada tarda. De vegades l'alcalde ve a fer la partida amb nosaltres. O bé Mostaguen... O de vegades, pel bridge, anem a buscar el rellotger que viu unes cases més enllà...

—¿I el gos?